

Jakub Bart-Čišinski

Hdyž wutroba so dowupali

Hdyž za hory je wotpočować
so sprócne slónco lehnyło,
błyśc widžu po mróčelach płować,
kiž mrějo do nich dychnyło.

A jako róže w južnym kraju
so zabłyskuja mróčele,
a zakćewaju, překćewaju
We wšitkich barbach tučele.

So donahladać móžno njeje
na zahrody te różowe...
A mjelčo wutroba sej přeje,
hdyž mysle du mi rowowe:

Hdyž wutroba so dowupali,
kćěc hišće chceł a dychać dych,
– hdyž row su dawno zamjetali –
kaž róže zerjow wječornych!

Až srdce dohoří

Když za hory, smrt v tichých zracích,
spat unavené slunce šlo,
zřím září lehkých na oblacích,
již v umírání vydechlo.

Jak růže kdesi v jižním kraji,
tak planou, hoří oblaky,
tak zkvétají a odkvétají
v nich skvoucích barev zázraky.

Dost nadívat se nelze ani
na růžové ty zahrady...
A náhle v duši vzniká přání,
když stín pad' teskné nálady:

Až dohoří mé srdce v klidu
a zmizí navždy pod zemí –
plát chtěl bych ještě svému lidu
červánkovými růžemi!

Ze sbírky Za čichim (1906) přeložil do Slovanského přehledu IX (1907), s. 242, Adolf Černý.

Andělé Maćije Wjacławata Jakuly v přízemí konventního chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci u Kutné Hory (foto Z-l).

BJEZ WČERAWŠEHO DNJA NJEJE JUTŘIŠEHO

Timo Meškank wo wulkich měsacach a wuznamnych knihach

Jedyn z dwanaće měsacow léta je februar. Serbske pomjenowanje za njón je mały rózžk, česke pak únor. Poprawom wšak pisamy pomjenowanja měsacow kaž w serbščinje tak w čěščinje wosrjedž abo na kóncu sady z małym spočatnikom. Za čas totality bě to hinak. Znajmjeńša dwaj měsacaj pisašej so z wulkim spočatnikom. Najwažniši běše bjezdweła oktober/winowc/říjen. Baseň Jurja Brězana Zwony njech zwonja nam to wobkruća. Wona kónči z radostnej nowojutrownej powěšću Zwony njech zwonja, \ naše a po cyłym swěće zwony: \ Džak njech zwonja, \ slawu njech zwonja, \ Wulkom Oktobrej slawu a džak! Stawny njestawny bolšewistiski puč w Ruskej wotmě so drje 25. oktobra 1917, ale w zbytku Europy pisachu tehdy hižo 7. nowembra. Stary julianski kalender přestajichu mjenujcy w swětnj Ruskej hakle 1. (14.) februara 1918 na gregorianski kalender. Tuž njeje podawk Oktoberska rewolucija jenož fikcija z teje přičiny, zo njebě rewolucija, ale wojerski zběžk mateje horstki fanatizowanych ruskich bolšewikow, ale tež z teje, zo njewotmě so (z europskeho wida) w oktobere/winowcu/říjnu, ale hakle w nowembrje/nazymniku/listopadu. W padže, zo njeby so podawk w Ruskej po julianskim kalendrje pomjenował, ale po gregorianskim, by to bjezdweła jeho swjatosćenju zadžěwało, dokelž swjećeše so měsac oktober podobnje měsacej meja/róžownik/květen wot srjedžowěka jako měsac swj. Marije. Město čescowanja swj. Marije móžachu nětko Lenina, Trockeho, Stalina, Bucharina, Kamenjewa, Zinowjewa a dalších hobrow swětowego měroweho hibanja na nowoswjatych powyšić. Někotři z nich so nažel (nic bohužel) w běhu lětdžesatkow kaž z encyklopediskich pojednanjow tak z fotografijow a swětnych ikonostasow Wulkeho Oktobra wudrapachu a z tym swój swjatosćin zhubichu.

Druhi wažny měsac běše februar. W léce 1956 je so poprawom dyrbjata džiwađtowa hra Pavela Kohouta Chudáček. Tragická komedie o pěti dějstvích s prologem w Praze předstajić, ale podawki w Madžarskej – kaž je so podušenje zběžka z tankami bratrowskeho Sowjetskeho wójska donjedawna eufemistisce wopisowalo – zawinowachu zakaz hry. W hrě, kotraž nosy w sebi zarodki absurdneho džiwađta, dže wo preklepaneho čłowjeka z mjenom Chrt (serbsce Chort), kotryž po schodženkach karjery postupuje. W jednym z dwuzmyslnych dialogow praša so kadrownik Chorta w přistajenskej rozmoťwe: Kádrový: Co jste dělal v Únoru? \ Chrt: Bránil jsem podnik. \ Kádrový: Máte Kapitál? \ Chrt: Malý a vázaný. Na přenje prašenje wotmoťwa Chort přikladnje po wočakowanym wašnju, mjenujcy w zmysle, zo je zakitował zawod před kapitalistami. We woprawdžitosći běše wón sam wobsydnik ředewzaća. Na druhe prašenje wón wězo runje tak sprawnje wotmoťwa, přiwšěm nic na wočakowane wašnje. Měnjene njebě někajke pjenježne wobsydstwo, kotrež móžeš na bance zapožič, ale kniha Karla Marxa Kapital, kotruž wobhladowachu dialektiscy materialisća za swoju bibliju. Prašenje Što sće činił w februarje? by bjezdweła w serbskim kontešće zmysłpróždne bylo, dokelž njejsu so serbscy komunisća z pomocu puča k mocy dóstali, ale přez hnadu němskich stronjanow. Sam móht na nje wotmoťwić, zo sym so w februarje narodžil. Ale moja poslednja rozmoťwa z někajkim kadrownikom (bě to Pětr Kunca w Instituce za serbski ludospyt) w nowembrje 1989 skónči so hižo prjedy hač bychmoj so k zasadnym politisko-ideologiskim prašenjam dóstaloj. Kadrownik wotmoťwi mi: Do léta 2015 su wšitke kadrowe městna wobsadžene.

Tež prašenje za Kapitalom njeby w serbskim absurdnym džiwađle bjeze wšeho zrozumliwe bylo, dokelž njemějachu Serbja skladnosć, sej knihu w swojej mačerščinje přečitać. Tak daloko přizwolenje kulturneje awtonomije ze strony SED-knježerstwa njeńdžeše, zo bychu přetožowarjam z knihami klasikarjow dialektiskeho materializma (Marx, Engels, Lenin a Stalin) na někotre léta dobru zastužbu skičeli a knižne polcy serbskich funkcionarow pjelnili. Tući dyrbjachu so z němskimi wudaćemi spokojeć, chiba zo čěšćinu abo pólsćinu wobknježachu. Jedna kniha wšak je najebać njedostatka přetožowarjow a za nich trěbneho kapitala wuspěšna na serbskich knižnych wikach byla, mjenujcy přetožk Manifesta komunistiskeje strony Karla Marxa a Friedricha Engelsa. Přeni nakład wuńdže w přetožku Pawoła Krječmarja 1948 we Warnočicach, druhi a třeci w přetožku Pawoła Nowotneho 1956 a 1969 w Budyšinje. Běchu to bjezdweła rewolucionarne léta, džiwaš-li na Vitěžny únor w Čěskosłowakskej 1948, pobiće zběžka w Madžarskej 1956 a přizemjenje přenjeho čłowjeka Neila Armstronga na měsačku 1969. Při poslednim podawku smy so wšak džiwali, kak je to móžno, zo so Američan jako přeni na měsačk dósta. Njebě džě z lekturu Manifesta komunistiskeje strony wotrostł, kaž my serbscy młodostni. Nam bě so mjenujcy do hłowy bito: Tysacy politiskich programow, teorijow, pamfletow znaja stawizny. Tola jenož jedyn ma prawje: Komunistiski manifest Karla Marxa a Friedricha Engelsa. Wobkrućeny wot swětowych stawiznow leži wón před nami, tež před nami serbskimi młodostnymi. Tež před Helgu a Pawoľom. Tole a hišće wjace je Beno Rječka 1966 w Předženaku wo pječca najwjetšim politiskim spisuwšěch čłowjekskech epochow pisał. A nětko, tři léta po tym tole? Što drje byštaj Pawoľ Mark, 25lětny prasar w Margarećinej hěće we Wulkej Dubrawje, a Helga Preusec, 18lětna pruwowarka financow w Budyskej wokrjesnej radže k tomu rjektoj. Staj-li hišće žiwaj, bych so jeju prašał, hač běštaj w swojim času woprawdže žurnalistej tute z tukom kipjace, z čerwjenej jušku polate, wote wšeho ducha wuprózdnjene słowa do pjera diktowatoj. Štož bě w februaru 1848 (!) hišće fascino-waca teorija – to móžemy džensa takrjec z rukomaj přimnyć, z tym so kóždy dzeń w našej domiznje zetkamy, twjerdžeše Rječka tehdy. Ale čehodla runje ja njejsym z lektury knihi tajkeho wužitka měł kaž woni? Na to so w nastawku tež hnydom wotmoťwa da, kotraž swědči wo njedodnitej dialektice tehdy knježaceho swětonahlada: Ně, manifest so njenapisa za byrgarskich profesorow a studentow, ale za džělačerjow. Dokelž běchu a su jenož či zwólniwi a kmani, kruty wusud na kapitalizm wuprajic a zeskutkownic.

Słowniček: najwažniši – nejdůležitější; jutrowna powěsć – velikonoční zvěst; wotměć so – udát se, odehrát se; mjenujcy – totiž; podawk – událost; zběžk – povstání; bjezdweła – bezpochyby; swjatosćenje – posvěcení; zadžěwać – zabránit; čescowanje – uctívání; swětny – světský; překlepany – vychytralý; schodženek – stupínek; přistajenska rozmoťwa – náborový pohovor; wašnje – způsob; zakitować – bránit; wobsydnik – vlastník; ředewzaće – podnik; sprawný – upřimný; hnada – milost; chiba – leda; najebać – navzdory; přizemjenje – přistání; wobkrućeny – potvrzený; pječca – prý; prasar – lisař; pruwowarka – kontrolorka; přimnyć – uchopit; njedodnity – bezedný, nesmírně hluboký; byrgarski – buržoazní; zwólniwy – ochotný; kmány – schopný; wuprajic – vyjádřit; zeskutkownic – proměnit ve skutek

Z DOMOVA

Dne 24. května obhájila **Katja Brankačec** na pražské FF UK německy psanou disertační práci *Slovesné prefixy v hornosrbštině*. Odlučitelné předpony v starší srbštině a jejich protějšky v srbštině moderní. Vedoucím práce byl Prof. Dr. Markus Giger (Universität Basel), oponenty pak Prof. Dr. Tilman Berger (Universität Tübingen) a prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu). Komise pro obor slovanské filologie, v jejímž čele zasedala prof. PhDr. Hana Gladkova, CSc. (Ústav slavistických a východoevropských studií), předloženou disertaci jednomyslně přijala. Lužickosrbská studentka tak obdržela doktorský titul Ph.D. *pekt*

Radek Čermák vystoupil 20. června na československém festivalu autorského čtení **Mlha fest!** v pražské čítárně sdružení Unijazz. K četbě si vybral aktuální texty, které jsou v lužickosrbské literatuře okrajové, avšak – každý po svém – progresivní: „Socialistická tvorba Jurije Winara patří do vlny průkopníků socialistické literatury, která byla ve své době avantgardou celé NDR. Timo Meškank žije v Lipsku, sám si vydává sbírky básní s aluzemi na českou literaturu, které zcela vybočují ze současné lužické literární produkce. A konečně prozaička, fotografka a cestovatelka Kerstin Mlynkec, provokatérka, které odmítli v Dolní Lužici uspořádat čtení, ale prosadila se na německém knižním trhu,“ představil autory překladatel.

Saša Gr.

*Pseudonymní pisatel je zástupcem pořadatele
– <http://mlha.batyskaf.net>.*

Výstavu Evy Kramarzové **Obrazy ze slovanské mytologie** otevřel 26. června v Lužickém semináři předseda SPL Petr Kaleta. Více než 30 účastníků z Čech i Lužice se mohlo obdivovat dvaceti temperovým malbám, z nichž démonické *Bože sedleško* (na obrázku), *Lutki* a vybájený *Flins* zachycují lužickosrbské motivy. Marcel Černý ze Slovanského ústavu AV ČR v přednášce vysvětlil, že díla vznikla v rámci připravovaného vydání Erbenova Slovanského bájesloví. Přítomná malířka získala přízeň shromážděných nejen zpodobněním bohů a duchů, nýbrž i tím, že Společnosti darovala olejomalbu Jakuba Barta-Čišinského, jednoho z nejslavnějších seminárních odchovanců. Malířčina dcera Barbara, členka předsednictva SPL, doplnila, že pro nedokonalost fotografické předlohy bylo při tvorbě podobizny obtížné zejména stínování. Výstava je přístupná o středách mezi 14.30 a 16.30 h.

R-1

Z HORNÍ LUŽICE

(SN 2. 7.) V **mateřské škole Lutki** na Horách u Wojerec již deset let realizují projekt *Witaj*. Za tuto dobu pracovaly místní vychovatelky s 42 dětmi z výhradně německy mluvících rodin. Sedm z nich letos ze školky odchází a nastupuje do třídy s programem *2plus* wojerecké ZŠ Handrije Zejlera. Odcházející děti předvedly svou znalost hornosrbštiny na besídce složené z lužickosrbských písniček, tanců a básniček. V Horách se také konají večerní kurzy srbštiny pro jejich rodiče.

(SN 2. 8.) Jazykové centrum *Witaj* připravilo v budově někdejšího druhého stupně základní školy v Chósćicích druhý ročník intenzivních **kursů českého jazyka**. Letos se výuky účastní celkem jedenáct frekventantů. Pod vedením českého učitele Pavla Šlechty absolvovali účastníci dopolední výuku gramatiky a slovní zásoby. Odpolední program zaplnili čeští lektori přednáškami, na něž byla zvána široká veřejnost. V Chrosćicích tak přednášela členka Česko-německého fóra Nina Mandová z Prahy o pohledu mladých Čechů na Německo, Milan Hrabal z Varnsdorfu o překladech lužickosrbské literatury do češtiny a brněnský redaktor Česko-lužického věstníku Josef Šaur o moravsko-lužickosrbských vztazích. Součástí kursu byla i exkurse do Liberce a český kulturní večírek.

(SN 5. 8.) Pro nový školní rok vydalo Jazykové centrum *Witaj novou řadu učebnic* hudební výchovy a biologie pro 5. a 6. třídy. Vyšel také slovník synonym *Saprliška – Praj to hinak!* od Lubiny Hajduk-Veljkovićové. Připravuje se vydání učebnice lužickosrbského jazyka a literatury pro 10. ročník gymnázií. Podle směrnice saského Ministerstva kultury se od tohoto školního roku mohou žáci učit psát buď postaru klasickou školskou kurzívou, nebo nově pouze tiskacími písmeny.

V **Bukecích** mají opět druhý stupeň ZŠ. Iniciativa rodičů sdružených v evangelickém školském spolku pro obnovu vzdělávacího zařízení tohoto typu přinesla své plody. Do letošního pátého ročníku se přihlásilo dvanáct dětí. Prvních pět týdnů budou využívat místnosti I. stupně, poté se přestěhují do vlastní budovy, kde ještě probíhají stavební úpravy. V čele nové školy bude stát Adrian de Haas.

(SN 6. 8.) V budyšínském Smolerově knihkupectví se konal **lužickosrbsko-ukrajinský literární večírek**. Účastnil se jej mj. Hryhoryj Movčaňuk z Vinnyce. Tento absolvent Univerzity Ivana Franka ve Lvově je překladatelem sbírky básní Bena Budara *Rika času* (viz recenzi této knihy v květnovém ČLV). Moderátor večera

Dietrich Šolta upozornil na význam Lvovské univerzity pro vzájemné vztahy. Katedra slovanských studií této vysoké školy totiž patří mezi nemnoho odborných pracovišť, kde se řadu let systematicky pěstuje sorabistika.

(SN 12. 8.) Domowina vypsala veřejnou finanční sbírku na pomoc **Chrastavě** na Liberecku, která byla zasažena povodněmi. Finance by měly pomoci zejména místní mateřské škole. Publicista a přítel Lužických Srbů František Vydra, který v obci žije, musel opustit svůj dům, který má narušenou statiku. V hornolužických obcích se slovanským obyvatelstvem povodeň větší škody nenapáchala. Na některých místech byly zatopeny silnice, hřiště a domovní sklepy.

Z DOLNÍ LUŽICE

(NC 24) **Den odbagrováných srbských vsí** se konal 12. 6. na území někdejší Tšawnice, vesnice východně od Chotěbuze. Až do 50. let 20. století si zachovala zřetelný slovanský ráz a z povrchu země byla vymazána v roce 1982. Na dětství v Tšawnici vzpomínal Günther Mucha. Řekl, že příčinou zničení byla touha po bohatství, jeden ze smrtelných hříchů. Báseň věnovanou Tšawnici přednesl Jurij Koch. Zástupce *Vattenfallu* prohlásil, že sice nemohou plně nahradit ztrátu domova, ale budou se snažit vykonat co nejvíce ku prospěchu přesídlenců. Velikou sílu měla slova Edith Pjeňkové z Rowného na Slepsku. V srbském kroji přednesla báseň o pocitech lidí, jejichž domov byl zničen a žádala *Vattenfall*, aby ustoupil od bourání Rowného. Mostský soubor zazpíval *Doma, doma rědnje jo*, při této příležitosti však píseň měla tragický nádech. Vrcholem vzpomínky bylo vysvěcení pamětního kamene. Byla také odhalena informační tabule, která popisuje dějiny vsi. Vzpomínku ukončil zpěv lužickosrbské hymny. Účastnilo se okolo 200 lidí. Bývalí obyvatelé pociťovali veliké pohnutí, tíseň na srdci, bylo slyšet i slova, že zničení vsi ještě nedokázali překonat a že se jim to snad ani nikdy nepodaří.

Od počátku června je v **Carné Plumpě** u Grodku v provozu největší zařízení na světě, které mele vysušené uhlí na drobný uhelný prach. Zájem o tento výrobek roste, protože stoupají ceny ropy a zemního plynu a lidé chtějí více a více energie. Brikety a uhelný prach dodává *Vattenfall* především do Německa, Polska, České republiky a Rakouska. Odběrateli jsou například výtopy, sušárny zemědělských výrobků, cementárny nebo míchárně asfaltu.

Od 4. do 6. června se konal desátý mezinárodní **folklórní festival** okresu Spréva-Nisa. Výročního festivalu, který po tři dny probíhal v městech Lubnjowě, Bórkowech a Gubině, se účastnily především skupiny, které zde v předchozích letech již vystupovaly a získaly si přízeň diváků. Byly mezi nimi soubory z ČR, Běloruska, Skotska a Portugalska. Potřetí vystoupil například český soubor Ostravička z Beskyd. Věnovala se jim Iva Schultchenowa, vedoucí školní družiny v Bórkowech, rozená Češka.

(NC 25) Šestáho mezinárodního **festivalu dudáků** ve Slepém a Trjebině, který se konal od 18. do 20. června, se letos účastnilo asi 5000 posluchačů, hrálo okolo 200 hudebníků z Lužice, Česka, Slovenska, Polska, Itálie, Rakouska a Skotska.

Chotěbuzská městská slavnost přilákala koncem třetího červnového týdne okolo 150 000 diváků. Slavnost měla i srbskou část, která probíhala v Puškinově parku. Mladé diváky přivábily srbské populární písně, velikému zájmu diváků se těšila i skupina ze Zaspů, která předvedla srbskou svatbu z roku 1920.

Ze 60 dětí, které navštěvovaly školku *Villa Kunterbunt*

v Chotěbuzi, bude jenom jedno jediné pokračovat ve výuce **Witaj** v žylovské základní škole! V některých místech stojí program *Witaj* na vratkých základech – takovou zprávu podal předsednictvu župy *Domowiny* Dolní Lužice vedoucí *Rěčnego centruma Witaj* Kito Ela. Do základní školy v Žyłowě by rodiče mohli posílat své děti městskou dopravou nebo vozit osobními automobily. Rodiče však své děti raději dávají do bližších škol. Kito Ela navrhl, aby doprava dětí do základní školy v Žyłowě byla bezplatná a aby tato doprava byla placena z peněz *Vattenfallu*. Ročně by bylo třeba 2000 euro. Dalším místem, kde nejspíš bude chybět návaznost, jsou Borkowy. Ačkoli borkowský úřad včetně starosty o výuku *Witaj* usilují, základní škola se tomuto programu brání, dokonce se objevují i vyjádření, že se k *Witaj* nenechá přinutit. Podstanou skutečností je i to, že děti, které se naučily mluvit srbsky a rády tento jazyk používají, na Dolnosrbském gymnáziu v Chotěbuzi své nadšení ztrácejí a přecházejí na němčinu. Gymnáziu je příliš veliké a němčina zde převažuje.

(NC 27) Jednou z pěti pracovních skupin, kterou v tomto roce zřídila Nadace lužickosrbského národa, je **skupina pro média**. Její vedoucí a mluvčí se stala Anne Holzschuhajc z Grožišča v Dolní Lužici, studentka žurnalistiky a spolupracovnice srbského rozhlasu. Úkolem skupin bylo vytvořit pro srbské organizace koncepcce, které by vyhovovaly lépe než návrhy prof. Vogta ze Zhořelce. Členové skupiny věnovali vypracování značné množství času a úsilí. V tisku vyšla zpráva, že se chystá vytvoření společnosti s ručením omezeným *Domowina Kultur*, která spojí *Rěčny centrum Witaj*, *Ludowe nakładnistwo Domowina* a *Serbski ludowy ansambl*. O tomto plánu se však skupina pro média předem nedozvěděla. Poté co ředitel Nadace poskytl pouze vyčerpávající vysvětlení, Anne Holzschuhajc ze své funkce odstoupila. Skupina pro média se dohodla, že prozatím žádného dalšího vedoucího a mluvčího neurčí.

(NC 28) V letošním roce se pod názvem **Forum Dolna Łužyca** setkávali ti, kterým záleží na osudu dolnosrbské kultury a jazyka. Byli to vedoucí a pracovníci ústavů, členové výborů *Domowiny*, členové pracovních skupin vytvořených Nadací lužickosrbského národa a další. Mluvícími fóra jsou županka Madlena Norbergowa a Fryco Libo, vedoucí *ABC*, *Žěłanišča za serbske kubtańske wuwijanje*. 30. 6. se setkali po šesté a tentokrát poskytli tisku i politikům teze, na kterých se dohodli. Týkají se především dolnosrbských institucí, které se potýkají s nedostatkem peněz, pracovníků i rozdělováním prostředků mezi Horní a Dolní Lužici. Obsahují návrh na posílení nezávislosti institucí, zmiňují nutnost vytváření veřejného prostoru, v němž se užívá lužická srbsština. Zdůrazňují, že v současné době pro udržení a rozšíření srbského jazyka v Dolní Lužici mají instituce zásadní význam.

V **Prožymí** jižně od Chotěbuze nedávno proběhl průzkum, který odhalil, že značná část obyvatel se zajímá o srbskou řeč a kulturu a je si vědoma svých srbských kořenů. To i přesto, že srbský jazyk zde již dávno umkl. Prožymí hrozí odbagrování při rozšiřování povrchového dolu na hnědé uhlí a tato hrozba dala podnět k průzkumu. Následně *Šula za dolnosrbsku rěc a kulturu* uspořádala ve vsi celou řadu akcí, mezi nimi i výuku srbsštiny. Dokonce se ukázalo, že starší obyvatelé si na některá srbská slova dokázali ještě vzpomenout. Obyvatelům se program líbil a chtějí se setkat ke zpívání a další výuce srbského jazyka.

(NC 29) Děti, které se učí dolnolužické srbsštině v rámci programu *Witaj*, se v půlce července opět setkaly. Týdenní **tábor**

se konal v Jarješku, v krásném místě uprostřed přírody. Děti se věnovaly hrám, sportu, malování, koupaly se a jezdily na výlety, přitom procvičovaly srbštinu. Tábor zhruba pro 30 dětí uspořádal *Rěcny centrum Witaj*.

(NC 31) Rozsáhlé *dańske łuki u Janšoje vysychajǎ*, spodní voda se stahuje do blízkého povrchového dolu. *Vattenfall* v předchozích letech louky uměle zavodňoval, do struh napouštěl vodu vyčerpanou z těžební jámy. Zavodnění však nedostačuje, hladina spodní vody dále klesá. V části luk, která leží nejbližší dolu, klesla více než o tři metry. Umělé zavodňování se navíc týká jen střední části tohoto území, některé okrajové části trpí vysycháním bez jakékoli nápravy. *Vattenfall* chce množství vody, kterou pouští do struh, zvýšit. Ochránci přírody však varují, že ani to nebude stačit. Důsledkem je úhyn stromů, především olší a bříz, které mají mělké kořeny. Jméno *dańske łuki* vzniklo od toho, že sedláci zde pásli krávy a za to platili daň. V tomto rozsáhlém rovinatém a podmáčeném území byla v minulosti vytvořena soustava struh, která udržovala spodní vodu ve vyhovující výši.

(SN 1. 7.) V okolí Gubina by měl vzniknout povrchový **důl Janšoje-sever**, který si vyžádá zboření tří vesnic. Jejich obyvatelé očekávali od okresního sněmu Spréva-Nisa jasné stanovisko, zda jsou jeho představitelé pro či proti tomuto plánovanému rozšíření těžby hnědého uhlí. Komuniké okresu vydané po zasedání v Baršci však žádnou jasnou pozici nevyjadřuje. V prohlášení se pouze tvrdí, že odbagrování přinese obyvatelům velké obtíže, na druhou stranu by však postižení občané měli přinést obět „pro dobro naší společnosti“. Ani nový přednosta okresu Harald Altekrüger (CDU) pro něhož bylo zasedání v Baršci prvním v jeho funkci, se k této záležitosti konkrétněji nevyjádřil. Obyvatelé obcí, jimž hrozí zkáza, jsou z postoje představitelů okresu rozčarováni.

(SN 2. 8.) Na dvoře chotěbuzského Srbského muzea byl zahájen **32. svátek lužickosrbské poezie** za přítomnosti poslanců braniborského a saského sněmu Kerstin Kircheis (SPD) a Hajka Kozla (Levice) a také účastníků mezinárodního prázdninového kursu lužickosrbského jazyka a kultury. Letošní ročník je věnován tvorbě Měrcína Nowaka-Njehornského (1900–1999) a Haňži Budarjowé (1860–1937). Na setkání vystoupili lužickosrbští literáti Doroteja Šolcína, Werner a Jan Měškankovi, Wórša Wićazowa, Bernd Pittkunings, Benedikt Dyrlich a Jurij Koch spolu s českými kolegy Milanem Hrabalem a Alicí Prajzantovou. O hudební program se postarala folkloristická skupina *Sprewjan* a písničkář Pytko.

XVII. letní prázdninový kurs lužickosrbského jazyka a kultury, hojně a tradičně navštěvovaný řadou badatelů a studentů slavistiky i příbuzných oborů, proběhl ve dnech 26. 7.–13. 8. 2010 poprvé ve své historii v Chotěbuzi, kulturním centru dolnolužických Srbů. Jednalo se o určitý experiment, který měl ukázat, zda může kurs proběhnout stejně úspěšně i v Dolní Lužici, kde je situace srbské kultury a jazyka podstatně nepříznivější než v Lužici Horní, jejíž hlavní město Budyšin dosud kursu poskytovalo stabilní zázemí. Rozhodnutí bylo motivováno také snahou zdůraznit místo dolnolužické srbštiny, která nepochybně stojí na pokraji vymření a většinou zůstává ve stínu srbštiny hornolužické.

Skvělé hmotné zázemí zajistilo chotěbuzské Dolnosrbské gymnázium se svými budovami včetně internátu. V prostorách gymnázia probíhaly jazykové kursy srbštiny, které tvořily základ a páteř programu. Na vysoké úrovni je zajišťovali sorabis-

té z Lužice (Katja Brankačkec, Dušan Šolta, Fabian Kaulfürst), České republiky (Kamil Štumpf) a Polska (Lechosław Jocz). Kromě nich měli účastníci možnost projít jednak třemi menšími cykly tematicky provázaných přednášek (jazyková situace v Dolní Lužici, Hauke Bartels; dějiny Chotěbuzy a Dolní Lužice, Pěťš Šurman; literární dějiny Dolní Lužice, Christiana Piniekowa), jednak monotematickými přednáškami předních sorabistů, kteří seznamovali s aktuálními výsledky svého výzkumu. Nelze na tomto místě detailně zmiňovat všechny (proneseno

Chotěbuzská mozaika v průchodu z ulice *Pód murju* k hradbám.

bylo celkem 12 přednášek v obojí lužické srbštině). Vyzdvihl bych tedy alespoň působivé vystoupení Ines Kellerowé, která se věnovala revitalizaci srbských lidových zvyků v Rogowě. Jeho obyvatelé se upozorňováním na specifika své obce snažili – tragicky marně – bojovat proti odbagrování své vsi, která nakonec musela ustoupit roku 2005 těžbě hnědého uhlí, jak dobře vědí i čtenáři Česko-lužického věstníku. Teresa Jacobsowa zasadila do širších souvislostí srbské tance, Sonja Wölkowa a F. Kaulfürst se věnovali starším fázím lužické srbštiny, další příspěvky se zaměřily na dolnosrbské intelektuály a umělce (Mato Kosyk, Kito Pank). Kursisté měli možnost vyslechnout také autorské čtení Jurije Kocha, jednoho z nejvýznamnějších současných spisovatelů reflektujících situaci Dolní Lužice. Komorní a podnětné ovzduší vládlo ve velmi zajímavém cyklu literárního čtení, v jehož rámci Ingrid Hustetowa – sama literárně a editorsky činná – představila nejdůležitější osobnosti a díla dolnosrbské literatury.

I v Chotěbuzi a okolí, kde jsou Srbové obklopeni nejen naprosto dominující německou většinou, ale také neustále ohrožování bezohledně pokračující těžbou hnědého uhlí a dalšími ekonomickými problémy, se organizátorům kursu – především Franci Šěnovi a Heleně Pallmanowé – podařilo pro účastníky zajistit velmi bohatý a pestrý program, který si v ničem nezadal s náplní kursů budyšinských. Navštívili řadu částečně srbských a se Srby svázaných lokalit v okolí. Pozornost vzbudil srbsko-německý dvojkostel ve Wětošowě či typická ves lužických Blat Bórkowy, spojená s největší dolnolužickou spisovatelkou Minou Witkojc. Postup rekultivace a revitalizace krajiny ukazuje zcela nově otevřený zábavní park ležící na místě odtěžené Nowé Wsi, který zajímavě přibližuje srbské tradice plastikami a reliéfy vycházejícími ze slovanského pantheonu a lužických pověstí. V Janšojcích zase navštívili moderně vybavené muzeum vesnické kultury, které mimo jiné ukázalo soužití Němců a Srbů. Ve Wochoze shlédli divadelní představení *Sergej*. V nepatrném zbytečku vsi

Łakoma mohli zakusit jistě děsivé pocity Lužických Srbů (a samozřejmě také zdejších Němců) žijících na samém okraji uhelné jámy.

Chotěbuz má jako velké univerzitní město zcela německý, nebo ještě přesněji internacionální ráz. Přesto tu mohli účastníci navštívit Srbské muzeum s řadou pozoruhodných exponátů a projít se po nepatrných stopách Lužických Srbů ve městě. Umělecko-historicky zajímavé nejsou jen některé pamětní desky, ale také památky socialistického realismu, např. četné keramické mozaiky, které vycházejí ze srbské mytologie či zachycují srbské kroje. Pěkným dokladem poválečné výstavby jsou ostatně i panelové domy v někdejší Srbské čtvrti. K pozitivním zážitkům patřila nejen plánovaná rozmluva se čtyřmi Srby starší generace, ale také nahodilé setkání se Srbem přímo na ulici města. Frekventanti mohli nahlédnout do zákulisí srbského televizního a rozhlasového vysílání (pod hlavičkou *Rundfunk Berlin Brandenburg*) nebo vyslechnout působivý varhanní koncert v srbském, původně františkánském klášterním kostele. Zdařilé jistě bylo i autorské čtení básničky Lenky, která přednesla své básně čistou dolní i horní lužickou srbštinou, nebo překvapivě dynamické vystoupení chotěbuzského pěveckého sboru *Lužyca*.

Jistě, všude bylo přítomno vědomí, že „srbskost“ je tu koncentrovaná právě v souvislosti s prázdninovým kursem a kvůli němu. Pokud však k dotykům se zdejšími slovanskými prvky došlo, nepůsobily beznadějně. Ba naopak, což platí i o návštěvě mateřské školky *Witaj* v Żyłowě. Děti sice na srbské otázky reagovaly

německy, srbštině však rozuměly – a lze jen obdivovat jazykové kompetence vychovatelek, které pocházejí většinou ze zcela německého prostředí a srbštinu se musely naučit až v dospělém věku.

Nepochybuji o tom, že Dolní Lužice a zdejší sorabisté a Srbové dokázali poskytnout sorabistům a vůbec slavistům, kteří do Chotěbuze přijeli na prázdninový kurs, velmi důstojné a podnětné zázemí a že tento „pokus“ byl úspěšný. Lze jen poděkovat za výbornou organizaci a péči – a popřát všem hodně sil v dalším náročném, ale obohacujícím působení.

Jan Zdichynec

ZE SASKA

(SN 10. 8.) Členové **lužickosrbské rady** se v budově parlamentu v Drážďanech setkali se saskou ministryní pro vědu a umění Sabine von Schorlemer. Společně se zabývali otázkou, jak dát více právní jistoty obyvatelům Slepska tísněným těžbou uhlí. Ministryně slíbila, že dohlédne, aby se v tomto středolužickém regionu zachoval srbský element. Účastníci setkání dále diskutovali o vzdělávání budoucích lužickosrbských učitelů v Ústavu sorabistiky lipské univerzity. Studentům tohoto pracoviště chybějí vyučovací hodiny oborové didaktiky. Dle slov ministryně se počty pedagogických míst ústavu navyšovat nebudou, stávající pracovníci však budou pobírat vyšší mzdu za rozšířenou výuku didaktiky.

Ze Serbských nowin podal *Petr Ch. Kalina*,
z Nowého casniku *Miloš Malec*.

Etnologický ústav Akademie věd České republiky loni vydal druhý díl řady „Nejstarší zvukové záznamy lidové hudby“. To ani dílčí název **Lidová hudba v Československu 1929–1937** nikterak nenaznačuje, že by měli přátelé Lužice zbystřit. Lužickosrbskou stopu by opravdoví fajnšmekři mohli vytušit jen při přečtení podtitulu „Nahrávky Fonografické komise České akademie věd a umění“, který je malým písmem uveden na přebalu sady pěti kompaktních disků. Nebo by je mohla zaujmout dobová etiketa gramodesky s názvem firmy Pathé.

Ano, je řeč o nahrávkách, které pro svůj archiv pořídila ČAVU. Reagovala tak se zpožděním na podobné aktivity různých zahraničních institucí a přiložená knižička dostatečně popisuje, co vše realizace celého projektu obnášela. Sérii tvoří pět disků s nahrávkami z Čech, Podkarpatské Rusi, Lužice, Hané, Valašska, Slováků, Brněnska, Dačicka, Podluží, Slezska a Slovenska (celý soubor lze zakoupit v Lužickém semináři za 470 Kč). Autor textu a hlavní postava reedice muzikolog Matěj Kratochvíl se v brožuře musel omezit na nejdůležitější informace. I tak se mu podařilo vysvětlit motivaci přibrání nečeskoslovenské části, tj. nahrávky osob z Horní a Dolní Lužice. Osobně se příliš neztotožňuji s jeho názorem, že se jednalo (spíše) o politický podtext. Dle mého názoru se Lužice na nahrávky dostala hlavně proto, že se využilo cesty Srbů do Prahy na oslavy svatováclavského millenia. To je podloženo korespondencí Josefa Páty. Ta je i dokladem pečlivé přípravy koncepce lužických nahrávek v tom smyslu, aby byly jednak co nejvíce přirozené, avšak zároveň aby byly zachyceny hlasy vynikajících lužických národovců. Je škoda, že tato informace alespoň episodicky není zmíněna – nejlépe u poznámky, že Mina Witkojc nahrála i své básně a vyprávění. Sem by zmínka o B. Šwjelovi, R. Domaškovi, P. Wowčerkovi, M. Lešawic or-

ganicky patřila. Současně tím však politický podtext zcela nevyklučuji, políčky německé straně tehdejší přátelé Lužice uštědřovali často, bylo jimi např. pořádání dětských feriálních kolonií v Československu či zvaní lužických umělců do vysílání pražského rozhlasu.

Lužický oddíl obsahuje písně v podání čtveřice dívek z Dolní Lužice, dále Míny Witkojc a Cecilie Nawkec. Její jméno je poněkud nepochopitelně počeštěno na tvar Nawkecová, když je u jiných jmen zachován jejich srbský tvar, např. Sronojc, Witkojc, Chockowojc. Určité nesrovnalosti shledávám v názvech písní, ale nemohu vyloučit, že je to gramaticky přípustné – jen vycházím z variant, které jsem v dobovém tisku a archivních materiálech našel já. Ocenit je třeba zmínku instrumentálních nahrávek Šijancova sexteta, které si upravilo lidové písně zapsané Ludvíkem Kubou. Potěší i fotografie čtyř dolnolužických dívek a Míny Witkojc.

Závěrem ještě k tomu nejpodstatnějšímu v případě reedice historických nahrávek, tj. ke kvalitě přepisu. Zde bylo bezpochyby učiněno maximum možného a spolupráce se zahraničními partnery se Ústavu vyplatila. Cena za komplet je přiměřená, zároveň je třeba poznamenat, že z celkového množství lužických nahrávek pořízených v roce 1929 je to jen ta menší část. Ústav svou představu o reprezentativním výběru bezezbytku naplnil; jestli však budou uspokojena očekávání přátel Lužice, toť otázka. Každopádně je třeba smeknout před tímto ambiciózním projektem a vyjádřit pomyslné poděkování jeho tehdejšími realizátorům a zcela reálné poděkování jeho dnešním oživitelům.

Viktor Velek

Recensent se problematice historických nahrávek věnoval ve své diplomové práci, samostatně pak studii *Historické nahrávky lužickosrbské řeči a hudby z let 1907–1938*, *Lětopis* 55(2008)2, s. 17–41, a přednáškami. V současnosti chystá kompletní reedici všech (takřka 80) srbských nahrávek z let 1907–1938. Vydavatelem bude *Zatožba za serbski lud*.

Odhaduji, že když se řekne Srbové, vybaví se průměrnému Čechovi dovolená v bývalé Jugoslávii. Mně se donedávna vybavili příbuzní z tatínkovy strany a nejasné mýty o původu naší rodiny. Dnes se mi ovšem zcela konkrétně vybavuje barvitý prodloužený víkend, který jsem coby „mladá básnířka z Prahy“ strávila v Lužici.

Tedy, aby bylo jasno: všim je vinen básník Milan Hrabal. Nadšení pro Lužici a lužickou srbštinu jej postupně proměnilo v dokonalého vyslance této země. Tak dlouho mi líčil krásy srbštiny, srbské kultury a především srbské poezie, že jsem dojatě souhlasila, když vymyslel, že mě navrhne coby jednoho z českých zástupců na letošním, 32. ročníku mezinárodního **Svátku srbské poezie**. Pravda, kromě příjmení jsem tam vyrazila vyzbrojena toliko nadšením, několika málo básněmi a kufříkem nezbytných dámských propriet. Vše tedy bylo nové a inspirativní. A já doufám, že něco z toho bude nyní nové a inspirativní i pro vás.

Monika Dyrlichowa a vpravo J. N. Srbová na čtení u Budarových.
Snímek M. Hrabala.

Vše přirozeně začalo příjezdem do malebného Budyšína. Česká literární výprava ve složení **Ivo Harák, Radek Čermák, Milan Hrabal** a autorka této reportáže, byla prakticky ubytována v centru města a odvedena na první vycházku po okolí. Příznačně šlo o hřbitov *Mikławsk*, jakousi zdejší variantu pražského Slavína. Naším průvodcem a rovněž klíčovou osobou celého festivalu byl **Benedikt Dyrlich**, významný srbský básník a rovněž charismatický vypravěč. Jeho kulturně-historickým výkladům jsem naslouchala okouzleně; zprvu, přiznávám, mi šlo především o nesamozřejmý zvuk hornolužické srbštiny. Srbština se jeví mému českému uchu jako ševelení řeky, která pramení kdesi v Polsku a protéká přes Rusko a Slovensko, aby tu a onde strhla do proudu oblé kamínky a jemné traviny, a nakonec si zachutnala po svém. Chvilí se člověku zdá, že v ní rozumí všemu, a pak se náhle ztratí a přistihne se při tupém přikyvování cizince, kterému je hloupé přiznat, že neví, zda se mluví o švestkách nebo o šamotu. Inu, bez učení to nepůjde, s pokoutně naučenou slovenštinou tu našinec zkrátka nevystačí.

První skutečně literární festivalový program proběhl v podvečer 6. srpna v mimořádně příjemném duchu, v domě dalšího zdejšího významného básníka, **Bena Budara**. V zahradě jeho domu v Horním Hajnku se sešlo publikum pestré co do věku i jazyka, a tak se téměř každý autor musel při autorském čtení překládat. Pravda, místní mají výhodu: prakticky každý tu mluví stejně bezchybně srbsky jako německy. A tak jsem dolovala bídné relikty gymnaziálních znalostí a vděčně přijímala tlumočnické

služby jazykově vybavených kolegů Čermáka a Hrabala. V rámci autorského čtení tu vedle sebe vystoupili zástupci starší, střední i mladé literární generace. Pro představu jmenujme například **Tomasze Nawku, Grigorije Movčanjuka, Petera Huckaufa, Měranu Cušcynu a Benjamina Nawku**. Čtení v soukromé zahradě má nespornou výhodu: nehrozí tu strnulost ani povinná úcta. Prostředí je neformální, a právě v tom duchu pak probíhá celé čtení.

Kromě pohostinnosti pána a paní domu jsme rovněž těžili z toho, že v těsném sousedství bydlel jeden z největších srbských klasiků 20. století, **Jurij Brězan**. Laskavostí jeho snachy jsme byli vpuštěni i do jeho domu, mohli jsme se nenechavě probírat autorovou knihovnou a bloudit v poeticky členité zahradě, která mu byla inspirací.

Sobota. Měla být rovněž prosluněně kulturně-literární, ale zasáhlo nevypočitatelné počasí. Od rána nás pronásledoval déšť tak prudký, že se v něm prakticky nedalo chodit, natož postávat v obdivu nad čistou lokální architekturou. Přechodně jsme se ukryli v *Serbském muzeju*, kterým nás podrobně provázela Tomasz Nawka. Jenže po hodině a půl se nedalo nic dělat, museli jsme přebíhat na generálku do *Serbského ludowého ansamblu*. A zrovna v té chvíli se živel utřhl ze řetězu. Jako by se rozhodl, že básníci jsou nejpřesvědčivější, když jim teče do bot.

Promoklí literáti tak měli možnost v průběhu večera opakovaně dokázat, že jim jde o poezii více než o vlastní (a nakonec i cizí) pohodlí. Přestože hbití organizátoři převedli velmi rozumně veškerý program z ostatních promokajících lokalit Budyšína do budovy Ansamblu, nebylo jednoduché ignorovat hasičské sireny, které doprovázely mluvené i zpívané slovo stále naléhavěji. Nebylo snadné odtrhnout se od moderních komunikačních zařízení, která průběžně doručovala špatné zprávy z českého území. Ale kulturní duch nakonec zvítězil a program trval celý podvečer a večer až do noci. Na pódiu se střídala lidová hudba v původní i moderní úpravě, klasika i hip-hop, zněly verše v srbštině, němčině, polštině, ukrajinštině, slovinštině i češtině, tančilo se a zpívalo. Svých patnáct minut slávy zažili i skutečně mladí autoři ze zdejších škol a končili jsme až po půlnoci projekcí představení *Rote Handschuhe* polsko-německé autorky **Urszuly Usakowské-Wolff**. A venku zatím rozvodněná Správa brala břehy i se zahradami.

Člověk je ve svých náladách opravdu otrokem počasí, jak dokládá neděle. Ještě stále výkonné srpnové slunce začalo rychle vysoušet ulice a my rádi uvěřili tomu, že se počasí umoudří, vzdušné hladiny řek klesnou a my se dostaneme bez obtíží za poslední velkou zastávkou kulturního programu v Krabatově mlýně (**Čorný Chołmc**). Tady jsme znovu četli v originále i překladech, a nad kávou a palačinkami jsme si pochvalovali, jak je dobré být básníkem. Nad správným provedením programu i tady neúnavně bděli B. Dyrlich a elegantní moderátorka **Milenka Rječcyna**, jejíž půvabná výslovnost budiž prý v srbštině každému příkladem.

A sice jsem si připadala místy nemístně, ať už kvůli krutosti počasí či kvůli opakovanému čtení vlastních textů, ale postupně mi během těch pár dnů strávených v Lužici začalo docházet, že snaha udržet kulturu a jazyk je pro zdejší kulturní komunitu tak zásadním hnacím motorem, že nelze aplikovat český národní cynismus, který velí zachovávat víceméně od všeho nakyslý distanc. Pro nás se jaksi nehodí jásat nad každým dalším člověkem pera; naopak na nováčka zpravidla zahlížíme jako na nevitanou konkurenci. V Lužici si naopak mladý autor může užít soustředěné pozornosti a upřímného aplausu svých zkušených kolegů. Zde si vyslouží bouřivé ovace celého sálu básnířka, která se rozhodne opustit bezpečí němčiny, a přednést báseň v srbštině, byť nedokonalé. Každý další člověk, který je připraven nést dál kulturu v jazyce, jenž denně bojuje o svoje bytí a nebytí, je srdečně přijímán jako „čestný Srb“. A v tom se mně ze srdce zalíbilo. A to chci.

Ves Chortnica u Wósporku v Horní Lužici vydala nedávno vzácné svědectví ze sklonku slovanského raného středověku Lužice. Roku 2005 zde byl nalezen **stříbrný poklad** – tzv. depot zlomkového stříbra: téměř 1 kg stříbrných mincí, šperků a jejich zlomků, ale i fragmentů stříbrných hřiven. Tyto poklady se na severu střední Evropy ukládaly hlavně v 10. a 11. století a představují doklady obchodní sítě, která propojovala severní slovanské populace se světem vikingů a arabských kupců. Stříbrem se tehdy platilo „na váhu“; za chortnický poklad by se v dané době dali koupit například čtyři dobří koně nebo tři otroci. Mince obvykle pocházejí z nejrůznějších končin od Britských ostrovů po Orient (mincí z islámských zemí je v chortnickém nálezu na 40 %, vět-

šinou z území dnešního Uzbekistánu). Dvěma kusy jsou zastoupeny denáry Břetislava I., ražené nejpozději krátce po r. 1050. Zlomky hřiven, nákrčníků a náramků pocházejí ze Skandinávie. Kdo poklad zakopal do země, nevíme. Nejistá doba 11. století vedla k ukrytí řady obdobných „pokladů“ – další se našel např. u Mješic nedaleko Bukec.

Literatura: S. N. Friedland, *Ein Silberschatz aus der Lausitz*, **Archaeo** 5/2008, 26–29, a článek Edmunda Pjecha v německo-jazyčné příloze **SN** ze září 2008 (<http://www.spd-bautzen.de/SB2708-2.pdf>).

Čtete také: A. Wiczorek – H.-M. Hinz (red.): *Střed Evropy kolem roku 1000. Příručka a katalog k výstavě*, Praha 2002; F. Bengtsson: *Zrzavý Orm*, Praha 1973 (1. díl) a 1980 (2. díl).

Z. Bláhová-Sklenářová

LETOPIS

Dne 28. července zemřel ve věku 79 let následkem autonehody můj dlouholetý lužickosrbský přítel **Měto Worak**. Před deseti lety jsme zahájili čilou korespondenci poté, když jsme v našem regionálním časopise Pod Zvičinou (pro oblast Hořicka a Miletínska) uveřejnili v dolnolužické srbštině jeho báseň *W zymskem kraju suseda*, která pojednává o kostelíčku na Byšičkách nedaleko Lázní Bělohradu.

Abych se lépe seznámil s Dolní Lužicí a srbštinou, předplácel mi Měto mnoho let Nowy Casnik, takže díky tomu se dolnolužicky zhruba dorozumím.

Někdy v roce 2005 přišel Měto s nápadem, že by Dolnosrbské gymnázium mohlo navázat partnerské vztahy s naším gymnáziem v Hořicích v Podkrkonoší. A o rok později při chotěbuzské návštěvě našich učitelů a vedení školy jsem měl možnost se poprvé s Měto Worakem setkat v dolnolužických Blatech při projíždce na člunu.

Potom jsem se ještě dvakrát s Mětem setkal v Dolní Lužici při pobytu našich studentů, které jsem jako pedagog doprovázel, na chotěbuzském srbském gymnáziu. Bylo to v roce 2006 a 2009. V roce 2007 jsem o prázdninách byl s manželkou na dovolené v Dolní Lužici v Lubině, kde nám Měto zajistil ubytování a po dobu pobytu se nám věnoval a projel s námi celý kraj.

Naposledy jsme se setkali letos v květnu u nás v Hořicích, kde Měto se svojí přítelkyní Nicole (na snímku po bocích autora vzpomínky) několik dní pobýval. Prohlédli jsme si pamětihodnosti Hořic a navštívili jsme i zajímavá místa v okolí, jako Hrádek u Nechanic, bojiště z roku 1866 u Sadové atd. Když jsme se loučili, věřili jsme, že se sejdeme na podzim při návštěvě našich studentů v Chotěbuzi.

Bohužel k tomu již nedojde. Zbudou mi jen fotografie z našich výletů, jeho vzpomínková knížka *Ze žišetstwa zagumnarja* s vlastnoručním věnováním a hezké vzpomínky na přesvědčeného vlastence, zapáleného Srba a dobrého člověka.

Jan Tomiček

ZÁPISNÍK

Město Varnsdorf a *Zwjazk serbskich wumělcow* zvou na setkání věnované spisovateli a malíři **Měrcinu Nowaku-Njehorňskému** a lidové básničce **Haňže Budarjové** v sobotu 4. září 2010 od 15. hodin v sálku Městské knihovny Varnsdorf. Účinkují lu-

žickosrbští a čeští básníci a folklorní skupina *Sprjewjan*. Pořad se koná pod záštitou Obce spisovatelů Praha a Českého centra Mezinárodního PEN klubu.

Od pátku 17. do neděle 19. září navštíví Prahu skupina **lužickosrbské mládeže**. Zájemci o setkání nechtějí píší na david.lenk@seznam.cz.

Česko-lužický věstník vydává Společnost přátel Lužice, U Lužického semináře 90/13, 118 00 Praha 1-Malá Strana, www.luzice.cz, tel. 234 813 146, za **finanční podpory ministerstva kultury ČR** ročně v deseti číslech a jednom dvoučísle nákladem 300 výtisků. Cena 20 Kč.

Redakční rada: výkonný redaktor Richard Bígl, Zelenohorská 506/17, 181 00 Praha 8-Bohnice, biegl@email.cz, tel. 723 598 953; zástupce Petr Kalina, vestnik@luzice.cz; Zuzana Bláhová, Radek Čermák, Josef Šaur, Jan Zdichynec.

Roční předplatné: ČR 200 Kč, zahraničí 20 € (hotově 15 €) bankovním převodem na účet ČSOB (Poštovní spořitelny) 181757044/0300.

Objednávky a stížnosti na nezasílání: Klára Poláčková, Pionýrů 310/5, 289 23 Milovice, polackova.klara@seznam.cz, tel. 607 588 684.

Rada se ne vždy ztotožňuje s názory a slohem pisatelů. Za pravdivost odpovídá autor. MK ČR E 6880. ISSN 1212-0790.